SERAMİKTE MİSHİMA TEKNİĞİ VE SANATSAL OLANAKLAR

Perihan ŞAN ASLAN
Doçent, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü, perihansan78@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9629-6050

Şan Aslan, Perihan. "Seramikte Mishima Tekniği ve Sanatsal Olanaklar". idil, 116 (2025/1): s. 142-159. doi: 10.7816/idil-14-116-10

ÖZ

Mishima tekniği, kökeni Kore'ye dayanan, seramik yüzeylerine çizgi, doku, ritim ve renk gibi tasarım ilkelerini entegre etmeyi sağlayan bir yöntemdir. Bu teknik, stilizasyon ve soyutlama gibi yaratıcı ifadelerin önünü açar ve seramik yüzeylerde çizgi ile renk alanlarından oluşan dinamik kompozisyonlar yaratılmasına imkân verir. Mishima, hem somut hem de soyut öğeleri içeren çeşitli görsel yüzeyler elde edilmesine olanak sağlar. Günümüzde, bu zengin olanaklar seramik sanatında ilgi görmekte ve sanatçılara modern dünyada yeni yaratıcı yollar keşfetme imkanları sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Seramik, Mishima, Inlay, Kakma, Soyutlama, Tasarım

Makale Bilgisi:
Geliş: 7 Kasım 2024 *Düzeltme:26 Aralık 2024* *Kabul: 22 Ocak 2025*

© 2025 idil. Bu makale Creative Commons Attribution (CC BY-NC-ND) 4.0 lisansı ile yayımlanmaktadır.

Giriş

Seramikte mishima tekniği, ham parça üzerine kazınan desenin, farklı renkteki astar veya kil ile doldurulması ve ardından çizgi dışına taşan astarın ya da kilin kazınarak temizlenmesiyle uygulanan bir dekor tekniği olarak tanımlanabilir. Bu teknik, genellikle kakma tekniğiyle ilişkilendirilir. Kakmacılık "Maden, ahşap, fildişi, bağa, mermer gibi malzeme üzerine istenen motife göre açılan yuvalara farklı renkte aynı cinsten veya farklı cinsten, genellikle daha kıymetli malzemeden kesilmiş parçaların yerleştirilmesiyle yapılan bir süsleme türüdür" (Bozkurt, Kakmacılık, 2024). Kakmacılık tekniği, çok çeşitli malzemelerle yapılabilir; örneğin, ahşap üzerine sedef kakma gibi. Ancak burada bahsedilen mishima tekniği, özellikle ham seramik yüzeyine farklı renklerdeki astar ve kilin kakılması-gömülmesidir. Tekniğin adı bazı kaynaklarda Mişima (Çizer, 2024: 183) olarak geçerken, bazı kaynaklarda ise Mishima (Sevim, 2007: 77) olarak kullanılmaktadır. Mishima kelimesi, daha yaygın olarak kullanıldığından, bu metin içerisinde tercih edilecektir. Mishima dekorunun İngilizce karşılığı inlay olarak bilinirken, kakma eylemi için inlaid de ifadesi kullanılır. Mishima ve inlay kelimelerinin her ikisi de bir malzemeye başka bir malzemenin kakılmasını ifade eder. Inlay kelimesi farklı malzemeler için de kullanılırken mishima kelimesi sadece seramik alanında kullanılır. Seramik özelinde düşünüldüğünde iki kelime aynı anlamı içerirken farklı uygulama yöntemlerini ve görsel etkileri içinde barındırabilir ki bu uygulama yöntemleri ve görsel etkiler yazının ilerleyen başlıklarında anlatılmış ve örneklenmiştir. Seramikte, kazıma yapılan yerlere renkli kilin gömülmesi, mishima tekniğiyle yapılan binlerce yıllık bir dekoratif uygulamadır. Farklı renkteki astar ya da kilin ham seramiğin gövdesine kakılması çok yönlü bir yöntemdir. Uygulamada, her renkte astar veya kil kullanılabilir; ancak genellikle en etkili olan uygulamalar, basit renk kontrastlarıyla yapılanlardır.

Tarihsel Köken

Mishima tekniğinin tarihsel kökenine bakacak olursak en erken örneklerine Kore'de rastlanmış olduğunu görürüz. Sevim Çizer'e göre;

> En erken örnekleri Koreli çömlekçiler tarafından 10. yüzyılda uygulanmış bir dekor tekniğidir. 17. yüzyılda, Satsuma prensliği döneminde, Japonya'da Chosa çömlekçileri tarafından kullanılmaya başlanmıştır. Kıvrımlı dallar, çiçek ve yapraklardan oluşan desenler, Japonya'da Mishima kasabası almanaklarından alınmıştır (Çizer, 2024: 184).

Sıdıka Sibel Sevim'e göre ise;

> Mishima dekorları ilk kez Kore'de 918-1392 yılları arasında hanedanlığın çömlekçileri tarafından kullanılmış bir tekniktir. Koreli çömlekçiler 1000-1300 yılları arasında bu teknikte büyük ilerlemeler göstermişlerdir. Geliştirdikleri teknik sayesinde zarif ve karmaşık desenleri ürünlerin form ve sadeliğini koruyarak uygulamışlardır (Sevim, 2007: 76).

Thomas Shafer, Kore'den Japonya'ya ithal edilen bu teknikle ilgili aşağıdaki bilgileri iletir.

> Japonlar daha sonra Kore'den ithal ettiği zarif dekorlu bu seramiklere mishima adını vermişlerdir. Bunun nedeni astar kakma yöntemi ile yapılan zarif desenlerin eski bir geleneğe göre, Mishima kasabasındaki manastırda bulunan Almanakların kaligrafik karakterlerine benzemesidir. Her ne kadar bu dekorlara bu nedenden dolayı mishima deniyorsa da Kore ve Japonya arasında seyahat eden gemilerin seyahat esnasında mola verdikleri mishima adındaki küçük bir adadan da isminin kaynaklandığı söylenmektedir (Shafer, 1980: 128).

Mishima tekniği, Kore yarımadasında uygulanmaya başlandıktan sonra, zamanla farklı yöntemler geliştirilmiş ve bu yöntemler farklı isimler almıştır. Bunlar arasında zōgan, inka, kakiotoshi, senkoku, tetsue, hakeme ve konahiki gibi kategoriler bulunmaktadır. Bu yöntemler, Kore'deki çömlekçilik geleneğiyle paralel olarak farklı tarihsel aşamalarda geliştirilmiştir: 15. yüzyılın ilk yarısında, zōgan, inka ve kakiotoshi yöntemleri en yaygın kullanılan tekniklerdir. 15. yüzyılın ikinci yarısında, senkoku ve tetsue teknikleri popülerlik kazanmıştır. 16. yüzyılda, daha basit olan hakeme ve konahiki yöntemleri yaygın hale gelmiştir (Sösen, 2021). Mishima ismi,

17. yüzyıla ait olabilir, ancak bu stilin kendisi, Kore'nin Koryo Dönemi'ne (935-1392) kadar uzanır. Bu dönemde, Korai-jawan veya Korai çay kaseleri olarak bilinen kaseler, Mishima tekniğine benzer şekilde, çiçek ve hayvan tasvirleri gibi çeşitli motiflerle işlenmiştir. Bir çömlekçi, kâsenin gövdesine desenleri oyar, zıt renkli kil veya astarla bu oyukları doldurur ve ardından şeffaf bir sırla kaplar. Bu teknik, Kore'deki Koryo seladonlarında zirveye ulaşmış ve bu dönemin seramikleri, "cennetin altındaki ilk" olarak kabul edilmiştir. Bu uygulama aynı zamanda zogan olarak da bilinir (Yellin, 2001). Genel olarak, mishima tekniği, Kore'de doğmuş ve burada evrilmiştir. Daha sonra, Japonya'ya geçmiş ve orada gelişmeye devam etmiştir. 17. yüzyılda Japonya'da yaygınlaşan bu teknik hem Kore hem de Japon çömlekçilik geleneğini etkilemiş ve günümüze kadar süre gelen bir estetik değer kazanmıştır.

Nasıl Uygulanır?

Mişhima dekoru için önce, uygulama yapılacak form şekillendirilir, rötuşlanır ve kullanılabilir hale getirilir. Kazıma yapılabilecek kadar yumuşak, deforme olmayacak kadar sert yani deri sertliği seviyesinde olan ham form yüzeyine, planlanan desen aktarılır. Desen aktarımı, elle serbest çizerek yapılabileceği gibi, kopya kâğıdı veya başka yardımcı araçlarla da gerçekleştirilebilir. Aktarılan desen genellikle sivri uçlu bir alet yardımıyla kazınır. Kazıma yapılan yüzey, bünyeden farklı renkte bir astar veya kil ile doldurulur. Astar veya kil biraz çektikten ve kuruduktan sonra, bir kazıma aleti ya da metal sistire gibi araçlarla fazlalıklar yüzeyden kazınarak temizlenir. Bu işlem sonucunda, desen net bir şekilde görünür. Mishima tekniği genellikle yüzeye kazınan desenin astar veya kil ile doldurulması yöntemiyle uygulanır. Ancak, tekniğin farklı uygulama yöntemleri de mevcuttur. Bu yöntemlerin her biri, kendine özgü görsel karakterler oluşturur ve sanatsal olanakları artırır. Kazıma yoluyla yapılan mishima tekniği uygulamasında, önce desen yüzeye kazınır. Kazıma işlemine başlamadan önce ürünün deri sertliğine ulaşması çok önemlidir böylece istenen netlikte bir kazıma yapılabilir. Bu aşamada "formun deri sertliğinde olması önemlidir; parça çok kuruysa, astar yüzeye iyi tutunmaz." (Mills, 2011: 54). Ayrıca istenilen temizlikte bir kazıma sağlanamaz. Yaş üründe kazıma yapıldığı taktirde temiz bir çizgi elde etmek için daha fazla uğraşmak ve rötuş gerekir, bu da zaman kaybına yol açar. Kazıma işlemi sırasında kullanılacak sivri uçlu aletin şekli ve kalınlığı, çizgi karakterini belirler. İstenilen etkiye göre doğru alet seçilir. Kazıma sırasında çizgilerin derinliği de önemlidir. Ayrıca, ürünün et kalınlığına dikkat edilmeli ve delinmemesine özen gösterilmelidir. Kazıma sırasında yüzeydeki fazla kil parçacıkları bir kuru fırça ile yüzeyden süpürülerek temizlenebilir. Gerektiğinde, ıslak sünger veya fırça ile de rötuş yapılabilir. Deseni kazıma aşaması tamamlandıktan sonra, kazınan çizgilerin doldurulması için tasarıma uygun renkli astar veya kil seçilir. Genellikle, kontrast renkler tercih edilir. Astar kullanılacaksa, kıvamının koyu olması tercih edilir Balçık kıvamındaki astar, uygun kalınlıkta bir fırça veya puar yardımıyla kazınmış çizgilere doldurulur. Astar, yüzeye yerleştirildikçe kurur ve gerektiğinde ek astar eklenebilir. Bu işlem, kazınan çizgilerin yüzeyle aynı hizaya gelmesini sağlar. Burada Mills;

> Oyulmuş her çizgiye astarı fazlaca doldurun. Astar kurumaya başladığında form fazla nemi emer, böylece astar oyulmuş çizgilere dolar. Kakma formun yüzeyi ile aynı hizaya gelene kadar daha fazla astar ile doldurmaya devam edin (Mills, 2011: 54).

tavsiyesinde bulunur.

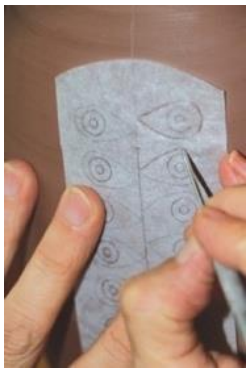

Görsel 1: Desenin yüzeye aktarılması

Görsel 2: Desenin yüzeye kazınması

Görsel 3: Desenin astar ile doldurulması

Görsel 4: Fazla astarın kazınarak yüzeyin temizlenmesi

Bazen, yüzeyin tamamı da astar ile boyanabilir. Astar kuruduktan sonra yüzeydeki fazlalık kazınarak temizlenir. Yüzeyin tamamen kaplanması, sadece fazladan astar veya kil kullanımına yol açar ve bunu temizleme süresi uzar. Görsel etki astarın tamamı temizlenmediğinde farklı olabilir.

Görsel 5: Kazınmış yüzeyin astarla tamamen kaplanması

Görsel 6: Fazla astarın kazınarak temizlenmesi

Desenin astar veya kil ile doldurması işlemi tamamlandığında, kuruması için bir süre beklenir. Kuruma işlemini hızlandırmak amacıyla ısı tabancası**,** saç kurutma makinesi gibi araçlar kullanılabilir. Astar veya kil tamamen kuruduğunda, genellikle metal ince sistire gibi uygun bir aletle fazlalıklar yüzeyden temizlenir. Bu sayede sadece kazınmış desenin içine doldurulan astar veya kil net bir şekilde görünür hale gelir. Sevim'e göre:

> Oyularak ya da mühürlerle elde edilen çukur şeklindeki desenlerin içine, bünyenin renginden farklı renklerde hazırlanan astarlar doldurulur. Bu astarların olabildiğince koyu olması, uygulamayı kolaylaştırır. Sulu kıvamda uygulanan astarların suyu, belli bir süre sonra uygulanan form tarafından emileceğinden dolayı azalacaktır. Bu nedenle sürekli olarak ilave edilmesi gerekir. Astarlar çukurlar içine doldurulduktan sonra, belli bir süre hafif kuruması beklenir. Çukurların kenarlarındaki fazlalıklar, sistire gibi esnek aletlerle temizlenir **(**Sevim, 2007: 77).

Tekniği uygularken dikkat edilmesi gereken bazı önemli noktalar vardır. Örneğin; doğru bünye seçilmesi, desenin doğru derinlikte kazınması, kazıma işleminin bünye deri sertliğinde iken yapılması, kazınan yerlerin uygun kıvamdaki astar-kil ile doldurulması, fazlalıkları temizleme işlemi için seçilen alet ve bu aletin kullanılmasındaki yetkinlik vb. sonucu etkiler. Mesela desen uygun derinlikte kazınmaz ise fazlalıkların temizlenmesi aşamasında, desenin bir kısmının ya da tamamının yok olması, silikleşmesi söz konusu olabilir. Desen fazla derin kazındığında ise ürün delinebilir, deseni doldurmak uzun zaman alabilir. Ürün deri sertliğine gelmeden ya da astar-kil kurumadan yapılan fazlalıkları kazıyarak temizleme işleminde bünye ve astar-kil renkleri birbirine karışarak kirli, karmaşık bir görüntü oluşturabilir. Fazlalıkları yüzeyden uzaklaştırmak için yapılan kazıma işleminde kullanılan alet doğru bir biçimde kullanılmadığında ise yüzeyde dalgalı, pürüzlü bir etki oluşabilir. Bu nedenle uygulamada doğru alet seçimi, kullanımı ve zamanlama oldukça önemlidir. Ayrıca;

> Uygun bir kil bünyesi seçmek, çizgileri yüzeye çizerken ve fazla astarı kazırken yüzey kalitesini ve sonucu belirleyecektir. Herhangi bir şamot içeriği olmayan pürüzsüz, ince bir kil bünyesi seçmek, mükemmel düz çizgilere sahip pürüzsüz, düz bir yüzeyle sonuçlanacaktır. Kil bünyesi çok fazla şamot içeriyorsa sonuçlar daha pürüzlü olacak, daha fazla doku ve engebeli çizgiler ortaya çıkacaktır (Hooseen & Quinn, 2012: 193).

Kazınan alanların doldurulması için kil kullanıldığında sıvama da bir yöntem olarak kullanılabilir. Alttaki fotoğraf dizisinde ise kazınmış desen, desene sıvama yolu ile kil doldurulması, fazla kil temizlendikten sonraki ve bisküvi-sır pişiriminden sonraki aşamalar görülmektedir. Fazla kilin temizlenme aşaması ise astarın temizlenmesi aşaması ile aynıdır.

Görsel 7: Kilin yüzeyine kazınmış desen/ Kazınmış desen içerisine farklı renkte kilin sıvanarak gömülmesi/ Fazla kilin temizlenmiş ve bisküvi pişirimi olmuş görüntüsü/ Sır fırını sonrası görüntü

Mishima tekniğinde kazınan kısımların doldurulması hangi yöntemle yapılırsa yapılsın önemli hususlardan birisi de kullanılan bünye ve kazınmış kısımlara doldurulan astar veya kilin aynı türde ya da birbiri ile uyumlu olmasıdır. Bu hususa dikkat edilmediğinde kuruma ve pişme küçülmesi farklılıklarından dolayı doldurulan kısımdaki astar ya da kil çatlamalara neden olabileceği gibi kuruma, fırınlama aşamalarında atabilir, dökülebilir.

Uygulama yöntemlerinden bahsederken desenin kazıma yolu ile değil bir mühür aracılığı ile oluşturulması da mümkündür. Bu yöntemde, alçı, metal, ahşap, pişirilmiş kil vb. malzemelerden mühürler kullanılabilir. Mühür kullanıldığı taktirde bünye sertliğinin mühür kullanmaya elverişli bir yumuşaklıkta olması beklenir. Çünkü çok sert bir bünyeye mühür uygulamak çatlamalara, kırılmalara, çok yumuşak bir bünyeye mühür uygulamak ise deformasyonlara neden olabilir. Özellikle üç boyutlu formların yüzeylerine mühür ile çalışma yapılırken mümkünse deformasyonu önlemek amacı ile mühür basılacak alana elle destek vermek önerilir. Sıdıka Sibel Sevim bu konuda aşağıdaki bilgileri aktarır:

> Desenin ürün üzerine oyuk biçimde aktarmanın ikinci bir yöntemi ise ahşap, metal, lastik, alçı vs. maddelerden hazırlanmış olan çeşitli mühürler aracılığı ile gerçekleştirilir. Bu yöntemi gerçekleştirmek amacıyla form için hazırlanmış olan

desenler mühürler üzerine kazınır. Formun yüzeyinde desenlerin çukur olması istenilen kısımlar yüksek, diğer kısımlar ise çukur bırakılır. Hazırlanmış mühürler, şekillendirilmiş deri sertliğindeki form üzerine bastırılarak desenlerin çukur bir şekilde çıkması sağlanır. Mühürleri yüzeyler üzerine uygularken formların deforme olmamasına dikkat edilmelidir. Mishima dekorlarında mühürlerle desenlerin çukurluklarını elde etmek, oldukça kolay ve zaman almayan bir işlem olduğu için tercih edilmektedir (Sevim, 2007: 76).

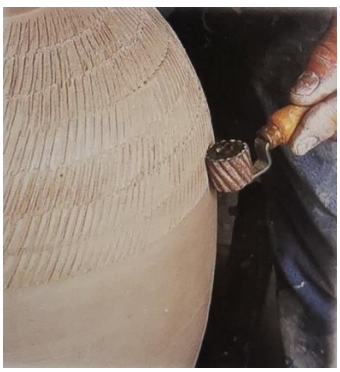

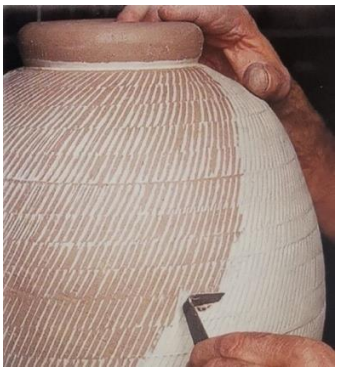

Görsel 8: Silindir mühür yolu ile oluşturulmuş derin alanlar

Görsel 9: Doldurulmuş alanların kazıma aleti ile temizlenmesi

En bilinen Mişhima yöntemleri kazınan veya mühürlenen çizgilerin, alanların farklı bir renk astarla ya da kille doldurulduktan sonra fazlalıkların temizlenmesi yoluyla olsa da konu araştırılırken farklı birkaç yöntem daha öne çıkmaktadır. Aslında bu yöntemlerde de yüzeye farklı renkteki çamuru kakmak söz konusudur.

Yazarı Steve Mattison olan "The Coplete Potter", Yazarı Maureen Mills olan "Surface Design for Ceramics", Yazarı Duncan Hooson ve Antony Quinn olan "The Workshop Guide Ceramics" kitaplarının bu teknikle ilgili bölümlerinde mishima (inlay) birden farklı yöntemle açıklanmaktadır. Mishimanın İngilizce karşılığı olarak geçmekte olan inlay terimi kazınan alanlara farklı renkte astar ya da çamur doldurulması haricinde direkt olarak yüzeye farklı renkte çamurun gömülmesi yöntemini de karşılamaktadır. Bu yöntemde yüzeye bastırılmak suretiyle başka renk çamurun ilave edilmesi de söz konusudur. Burada bastırma işlemi elle yapılabileceği gibi, bir merdane gibi bir araç yardımı ile de yapılabilir. Elbette birlikte kullanılacak bünyeler yine birbiri ile uyumlu olmalıdır. Genellikle farklı çamur renkleri bir kontrast sağlayarak deseni belirgin hale getireceği için tercih edilir.

Görsel 10: Elle bastırarak çamur gömme

Çalışmaya başlamadan önce üzerinde çalışılmak istenen çamur plaka hafifçe nemlendirilir. Çamur plaka yüzeyine farklı biçim ve büyüklüklerde renkli çamur parçaları istenen konumda-kompozisyonda yerleştirildikten sonra üzerine temiz kuru bir bez ya da naylon konulur. Bez- naylon üzerinden merdane ile geçildiği zaman renkli kil ya da kil parçacıkları alttaki çamur plakaya gömülür. Çamurların birbirine yapışabilmesi için kıvamı önemlidir. Mattison'a göre; "Killer yeterince yumuşaksa, kolayca birbirine yapışacaktır, ancak çok sertse hafifçe ıslatmak gerekebilir" (Mattison, 2003: 131). Burada araya bez ya da naylon konulmadan merdane direkt olarak da kullanılabilir. Ancak merdane dönerken renklerin birbirine bulaşmasına neden olabilir. Bu durumda yüzeyi temizlemek için ekstra çaba sarf edilmesi gerekecektir.

Bu işlem yapılırken titizlikle çalışılması, alet ve malzemelerin temiz olması gerekmektedir ki renkler birbirini kirletmesin, tasarım net bir şekilde ortaya çıkabilsin. Daha sonra ise elde edilen plaka istenen şekilde elle ya da kalıp yardımı ile biçimlendirilebilir.

Görsel 11: Merdane kullanarak çamur gömme

Bir başka yöntemde ise alçı kalıba renkli çamur parçalarının istenilen kompozisyonda yerleştirildikten sonra kalıba döküm yapılması ya da plaka bastırılması yolu ile biçimlendirme söz konusudur. Kimi zaman ise kalıp yüzeyine renkli astar ile direkt renklendirme yapılıp, döküm veya plaka bastırılması yoluyla kalıptaki kompozisyon seramik yüzeyine aktarılır. Bu iki yöntemin de mishima (inlay) olarak adlandırıldığı kaynaklara da rastlanmıştır (Hoosen& Quinn, 2012:193).

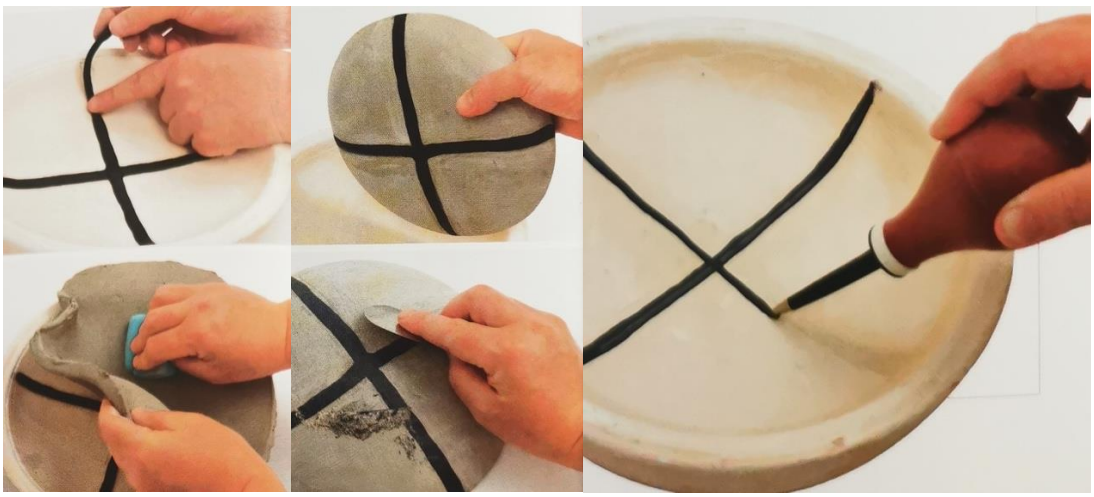

Görsel 12: Alçı kalıp yardımı ile mishima (inlay) uygulaması

Mishima için farklı kaynaklarda iki uygulama yöntemine daha rastlanmıştır. Bunlardan birincisi yüzeyin vaks gibi bir malzeme ile maskelenmesinin ardında kazıma işleminin yapılması ve kazınan çizgilerin astar, oksit, sır altı boya vb. ile doldurulmasıdır.

> Deri sertliğindeki bir ürüne astar kakmanın bir başka yolu ise vaks ile kaplamaktır. Kuruduktan sonra deseni çizin, daha sonra alttaki renkle karışmadan çizilen desene farklı bir renk astar ekleyebilirsiniz. Sonra yüzeydeki fazla astar kalıntısını silin, vaks pişirme sırasında yanacak sadece desendeki astar yüzeyde kalacaktır (Hoosen& Quinn, 2012:193).

Diğer yöntem ise kazınan desenin bisküvi pişirimi öncesi ya da sonrası oksit, sır altı boya gibi bir malzeme ile doldurulması ve fazlalıkların temizlenmesidir. Ki bu bizlerin genellikle sür-sil olarak adlandırdığı işlemdir. Bazı kaynaklarda bu iki yöntemden de mishima olarak bahsedildiği için burada yer verilmiş olunsa da detaylı olarak anlatılmayacaktır.
Bütün bu uygulama yöntemleri sonrasında sır aşamasında deseni örtmeyip göstermesi için şeffaf ya da yarı şeffaf sırlar tercih edilir. Sırın derecesi kullanılan bünyeye uygunlukta seçilir. Sır uygulamasından sonra farklı pişirim tekniklerini uygulama şansı da vardır. Bütün bu olasılıklar çok zengin olanaklar sağlar.

Sanatsal Olanaklar

Bu başlık altında mishima tekniğinin farklı yöntemlerini kullanarak çalışmalar üreten sanatçılara ve örneklere yer verilecektir.

Mishima tekniğini kullanan Japon sanatçı Tsuyoshi Hotate uygulama yöntemi olarak kazıma, kazınan alanların doldurulması ve temizlenmesini seçer. Çalışmalarında geleneksel mişhima tekniğini çağdaş Japon seramik sanatına taşır. Sanatçı beyaz ve siyahın kontrast etkisinden yararlanır. Form, pişirildikten sonra siyah renk alan yüksek demir içeriğine sahip kilden yapılmıştır. Oyulmuş çizgiler beyaz astarla doldurularak eşsiz bir güzellik yakalanmıştır.

Hotate, "ışık ve gölge" temasından yola çıkar. Mishima tekniğini kullanarak beyaz ve siyah renk kontrastı, yüzeydeki doku farklılıkları gibi bileşenleri kullanır. Sanatçıya göre;

> Bir hayatta ışık varsa gölgelerde vardır ama karanlık yoktur. Birçok aydınlatılmış çıkış vardır. Hedefe giden yolda engeller olsa bile, birer birer aşarak ışığa doğru ilerlenirse, ona ulaşılır. En zor şey, karanlıkta ışığı gözden kaybetmektir. Hedef kapalı olsa bile, ulaşabilecek bir ışık çıkışı olmalıdır (Tsuyoshi Hotate, 2024).

Görsel 13: Tsuyoshi Hotate "Spring Snow" "Yaz Karı"

Mishima Tekniği, Yükseklik: 19.7 Çap: 21.7 cm, 2023

Sanatçı Anna Silverton ve Sue Dyer'e ait çalışmalarda uygulama yöntemi olarak kazınan alanların doldurulması ve temizlenmesi tercih edilmiştir. Mishima tekniği uygulanırken bünyeye kontrast renklerin tercih edildiği ve uygulama sonrasında çizgilerin net, temiz bir şekilde ortaya çıktığı görülmüştür. Sade geometrik biçimlere sahip bu formlarda beyaz yüzeyde siyah, siyah yüzeyde beyaz çizgiler çarpıcı bir şekilde öne çıkmakta ve minimal etkiyi desteklemektedir. Çizgilerin bir aletle çizilmişçesine düzgün oluşu malzeme seçimi ve uygulamanın başarısını göstermektedir.

Görsel 14: Anna Silverton

Mishima Tekniği, Künye Bilgileri Belirtilmemiş

Görsel 15: Sue Dyer

Mishima Tekniği, Künye Bilgileri Belirtilmemiş.

Aynı yöntemle mishima tekniğini uygulayarak eserler üreten bir başka sanatçı ise Genevieve Dionne'dur. Çalışmaları genellikle sanat tarihindeki kadın tasvirlerinden ilham alır. Sanatçı esprili yaklaşımını ve çizim sevgisini kilin çok yönlülüğüyle birleştirerek seramik malzeme üzerine çizimler yapar. Çalışmaları, kadın bedeni, güzellik, revizyonist Yunan mitolojisi ve botaniğin ev içi stereotiplerdeki rolüne ilişkin modern ve antik gelenekler üzerine yorumlar yapar (Genevieve Dionne, 2024). Sanatçı seramik yüzey üzerine çizim yaparken mişhima tekniğini sıklıkla kullanmaktadır. Çalışmalarında kimi zaman mishima tekniği sgrafitto tekniği ile bir arada görülür. Tekniğin çizgisel karakteri seramik yüzey üzerinde desen izlenimi yaratmaktadır. Siyah ve beyazın birlikte kullanımı karakalemle çizilmiş desen etkisini kuvvetlendirmekte ve figürü ön plana çıkarmaktadır.

Görsel 16: Genevieve Dionne, "Girl with Pizza" "Pizzalı Kız"

Çağdaş Kadınlar Serisinden / Porselen, 2018

Oyulmuş alanlara kil doldurulması yöntemi ile yapılan diğer mishima örneği ise Japon sanatçı Moriyoshi Saeki ye aittir. Sanatçı kariyeri boyunca bu teknikle çok sayıda çalışma üretmiştir.

Sanatçı seramiklerinde ağaçlar, dağlar ve gölleri betimler. İlk bakışta fırçayla çizilmiş gibi görünen resimler kilin içine oyulan alanlara farklı kil tabakası kakılması yoluyla oluşturulmuştur. Başka bir deyişle, doğa mishima tekniği ile resmedilmiştir. Bu nedenle, eserler sıcak ve gerçekçi bir duyguyu yansıtırlar. Seramik mishima eserler üreten sanatçıların çoğu geometrik desenler kullanırken Saeki, doğayı bu teknikle tasvir etmektedir. Bu tarz Saeki ile bütünleşmiştir. Saeki'nin çalışmalarında sadece doğa tasvir edilmez, aynı zamanda eksiksiz bir resim yaratılır. Sanatçı bu tekniğe hâkim olabilmek için çok sayıda araştırma ve çalışma yapmıştır bu sayede çalışmaları birer başyapıta dönüşmüştür (Nihonmono, 2011).

Saeki'nin neredeyse tüm eserlerinde keyavi ya da zelkova adı verilen ağaçlar görülür. Bu ağaçlar sonbaharda sarı, kızıl, bronz, koyu kırmızı ve mor renklerinde yaprak dökümü yaparlar.

Ara sıra shirakaba (beyaz huş) ya da yanagi (söğüt) türü ağaçlar da görülebilir. Çalışmalardaki ağaçlar, Kore'nin eski bir oyma ve kakma tekniği olan zogan yöntemiyle betimlenmiştir. Bu Kore'de en ünlü tarz bir mishima olarak bilinir. Saeki, zogan tekniğini kendine mal etmiştir ve her parçası kendi stili ile tanınır. Formları standart tsuba (kavanoz) ve kabin (çiçek vazoları) gibi formlardan dağ zirvelerine benzeyen keskin kenarlı formlara kadar uzanır. Aslında, tüm eserleri sadece sonbahar ve kış mevsimi ile ilgilidir. Eserlerinin hiçbirinde bir bahar çiçeği veya tomurcuğu veya yaz ağacının koyu yapraklarına rastlanmamıştır. Ağaçlar koyu tonlarda çizildiğinden hepsi daha da kasvetli, sert ve biraz ürkütücüdür. Her an dallardan birinden uçarak gelen bir kuzgun beklenir (Yellin, 2001).

Görsel 17: Moriyoshi Saeki, "Flower vessel with forest design", "Orman desenli çiçek vazosu"

Mishima Tekniği ve Sır ile Boyama, 34,4 x 25,0 x 25,2 cm, 2024

Sanatçı Rene Murray'a ait örnek çalışmalar ise çamur yüzeyine farklı renk killerin bastırılarak gömülmesi yöntemi ile oluşturulan mishimalardır. Görsel 18'deki porselen form yüzeyindeki hayvan ve bitki motifleri bu yöntemle oluşturulmuştur. Yüzey renginden farklı bir kille uygulanan mişhima yöntemi ile stilize figürler elde edilmiştir. Merdane yardımıyla yüzeye gömülen biçimler biraz esneyip genişlediğinden, soyutlanmış denebilecek biçimler oluşmuştur. Mattison'un da belirttiği gibi: "Desen merdane altında esnedikçe hafifçe bozulacaktır, ancak bu çok etkili olabilir" (Mattison, 2003: 131).

Görsel 18: Rene Murray, "Row of Piggies Bottle" "Sıralı Domuzlar Şişesi"

Porselen, Tornada Şekillendirme, Mishima Tekniği, 35,5x 48,2 cm, 1983

Aynı sanatçıya ait 1988 tarihli bir başka çalışmada ise yine çamur yüzeyine farklı renk killerin bastırılarak gömülmesi yöntemi ile oluşturulan mishima tekniği göze çarpmaktadır. Sanatçı bu çalışmada ünlü fotoğrafçı Ansel Adams'ın doğa fotoğraflarına bir atıf yapar. Burada mishima tekniği uygulanırken yüzeyde ritim, doku ve renk alanlarının kullanılması ile soyut bir manzara oluşturulmuştur (Rene Murray Ceramics, 2024).

Görsel 19: Rene Murray, "Anseel Adams Plate" "Ansel Adams Tabağı"

Elle Şekillendirme, Mishima Tekniği, Çap: 30 cm, 1988

Sanatçı Nemeth Susan'ın çalışmalarında mishima sıklıkla rastlanan bir tekniktir. Sanatçı mishima uygulaması yaparken alçı kalıp yolu ile şekillendirme yapar. Renklendirilmiş porselen parçaları porselen plaka üzerine istenilen kompozisyonda yerleştirir. Merdane ile üzerinden geçilen bu parçalar porselen yüzeye gömülmüş olur. Sanatçı kirli görünen ve birbirine bulaşan renkleri ıslak sünger ve sistire yardımı ile temizler. Pişirimden sonra yüzeyi su altında zımparalamak suretiyle daha temiz, keskin, net renk alanları ve sınırlar elde eder (Susan Nemeth at La Meridiana, 2024). Sanatçının mishima tekniğini kullandığı çalışmalarında tamamen geometrik kompozisyonlar ve bitki çıkışlı doğa soyutlamaları görülür. Bu yöntemle yapılan çalışmalarda tekniğin doğası gereği genellikle renk alanları, detayı az olan kompozisyonlar gözlemlenir. Ancak renk, doku, ritim gibi tasarım ögeleri kullanılır.

Görsel 20: Susan Nemeth, "Lilies 2" "Zambaklar 2"

Porselen, Kalıpla Şekillendirme, Mishima Tekniği, Çap: 34 cm, 2010

Görsel 21: Susan Nemeth, "Leaves" "Yapraklar"

Porselen, Kalıpla Şekillendirme, Mishima Tekniği, Çap: 24cm, 2009

Sanatçı Sue Dyer'e ait aşağıdaki çalışmada mishima tekniğinin iki farklı yöntemi bir arada kullanılmıştır. Çalışmanın süreci hakkında bir bilgiye rastlanmasa da daire biçimindeki alanın farklı renkte çamurlar karıştırılarak hazırlandığı, siyah çizgilerin ise kazındıktan sonra astar ya da çamur doldurma yöntemi ile ortaya çıkarıldığı düşünülmektedir. Biçimlendirmede ise kalıp kullanılmış olma ihtimali yüksektir. Sanatçı burada farklı mishima yöntemlerini bir arada kullanarak yalın ve etkili bir sonuca ulaşılmıştır.

Görsel 22: Sue Dyer, "Small White Vase with Blue Moon&Birds 5" "Ay ve Kuşlu Küçük Beyaz Vazo 5"

Porselen, Mişhima Tekniği, 10x8x4 cm, Tarih Belirtilmemiş

Sanatçı Steven Young Lee'nin Kore kökenli bir Amerikalı olarak geleneksel Kore seramik formlarını, yine Kore kökenli mishima tekniği, seledon sır kullanarak yeniden yorumlaması ve çağdaş seramik sanatı alanına taşıması önemlidir. Geleneksel Kore formları üzerinde genellikle geleneksel motiflerin mishima tekniği ile yeniden yorumlanması postmodern bir duruştur. Mishima tekniğinde uygulama yöntemi olarak kazınan çizgilerin doldurulması için kobalt oksitin kullanılması ve üzerine seledon sır uygulanmış olması dikkat çekicidir. Üzerine seledon sır uygulanan kobalt oksitle doldurulmuş çizgilerin kimi zaman dağılmış ve akmış bir etki vermesi çarpıcıdır. Sanatçı, ikinci nesil bir Koreli Amerikalı olarak, sıklıkla kültürler arasında yer alır. Kimlik ve asimilasyon soruları ile ilgilenir. Doğu ve Batı'daki tarihi formları ve geleneksel dekoratif öğeleri çapraz referans alarak, alışılmadık, uyumsuz veya ironik ilişkiler kurar. Örnekler arasında, Kore'nin zengin seramik geçmişinden saygı duyulan bir kap olan ve Kore kültürünün, kimliğinin ve gururunun sembolü haline gelen ikonik Ay Kavanozu (Moon Jar) yer alır. Bruce Lee ve Godzilla gibi çağdaş Asyalı figürler ve karakterleri zaman zaman çalışmalarında kullanır. Ayrıca, renk sembolizminin gücünden de etkilenir. Bu referansları kullanarak ve kültürel birlikteliğin ikilikleri ile ilgili kusurlu ilişkiyi yeniden düşünür (Steven Young Lee, 2024).

> Kapları kasıtlı olarak parçalayarak, klasik mükemmellik ve güzellik kavramlarını yeniden inşa eder. Başarısızlık, beklenti, zanaat becerisi ve bir nesnenin doğuştan gelen değeri fikirlerini eleştirmeyi amaçlar. Çatlamak üzere tasarlanmış porselen kaplar yaparak, derin zanaat protokolleri olan geçmişine meydan okur ve kimliğin, mülkiyetin ve niyetin sınırlarını ve gerçekliğini sorgular (Steven Young Lee, 2024).

Görsel 23: Steven Young Lee, "Peonies and Butterflies" "Şakayıklar ve Kelebekler"

Porselen, Kobalt ile Mishima Tekniği, Altın Lüster, 30 x 66 x 33 cm, 2013

Aynı sanatçıya ait "Kaydırma Deseni" adlı çalışmada mishima tekniğinde kazınmış alanları doldurmak için bakır oksit kullanılmıştır. Bakır oksitin indirgen ortamda pişirilmesi ile kırmızı bir etki vermiş olduğu görülmektedir. Sanatçıya ait örneklerde mishima için oksitlerin kullanılmış olması önemlidir. Bakır oksit ile yapılan mişhima örneğinde ise indirgen ortamda yapılan pişirimin karakteristik görsel etkisi açıkça görülmektedir.

Görsel 24: Steven Young Lee, "Scroll Pattern" "Kaydırma Deseni", 48 x 35 x 22 cm,

Porselen, Bakır Oksit ile Mishima Tekniği, 2013

Dennis Meiner, mishima tekniğini kullanarak çalışmalar yapan sanatçılardandır. Sanatçının çalışmalarında ağaç dokuları ve mishima tekniği ile çizilmiş hayvan figürleri görülür. Meiners çalışmalarından bahsederken;

> Mishima adı verilen başka bir işlem son zamanlarda beni karmaşık imgelerin derinliklerine çekti. Bu, deri sertliğinde bir kile bir kalemle çizim yapmayı, oyulmuş çizgileri koyu bir astarla doldurmayı, biraz kurumasını bekleyip sonra fazlalığı kazıyarak çizilmiş çizgiyi ortaya çıkarmayı içeren bir tekniktir. Benim varyasyonum daha sonra koyudan açığa doğru gölgelendirme elde etmek için metalik oksit yıkamaları eklemektir. Bir çizime başladığımda neyi amaçladığıma dair belirsiz bir

> planım olur, ancak çoğunlukla imgelerin öncülük etmesine ve her parçanın kendi küçük dünyası olması umuduyla anlamlarını ortaya çıkarmasına izin veririm. Her zaman bir sürprize hazırım. Bu yöntem bana, fırça işinden çok farklı bir hassasiyetle çizim yapma şansı veriyor. Fırçalar hızlı ve gevşektir. Mishima bir çizerin sevgi emeğidir (Dennis Meiner, 2024).

Dokulu yüzey ve mishima çizim içeren yüzey birbirine zıt iki alan oluşturur. Dokulu alan dikkati çizim olan alana çekerek, mishima tekniği ile yapılmış çizimi vurgular.

Görsel 25: Dennis Meiner, "Fox and Hare Bark Vase", "Tilki ve Tavşan Kabuğu Vazosu"

Stoneware, Plaka ile şekillendirme, Oksidasyon Pişirimi, 19.1 x 19.1 x 10,22 cm, 2017

Görsel 26: Dennis Meiner, "Trout Et Cetera Tray" "Alabalık Tepsisi",

Mishima Tekniği, 3.8x41,9x22,9 cm, 2019

Bütün bu örnekler, mishima tekniğinin çizgi, doku, ritim, renk, stilizasyon ve soyutlama gibi tasarım ilkelerine ve yöntemlere olanak tanıdığını göstermektedir.

Sonuç

Sonuç olarak, kökeni Kore'ye dayanan mishima tekniği, günümüze kadar gelerek farklı kültürel ve sanatsal bağlamlarda uygulanmaya devam etmiş ve geniş bir çeşitliliğe sahip olmuştur. Bu teknik, farklı yöntemlerle uygulanabilirliği sayesinde, seramik yüzeylerde çizgi, doku, ritim, renk gibi tasarım ilkelerinin öne çıkmasına olanak sağlamıştır. Ayrıca stilizasyon ve soyutlama gibi yaratıcı ifadelerin keşfedilmesine imkân tanımıştır. Mishima tekniği, seramik yüzeylerinde temelde çizgi ve alanlardan oluşan dinamik kompozisyonların oluşturulmasına imkân verir. Bu kompozisyonlar hem somut hem de soyut öğeler içerebilecek kadar esnek bir yapıya sahiptir. Kimi zaman, karakalemle çizilmiş desen etkisiyle zarif çizgisel öğeler ön plana çıkarken, kimi durumlarda doku unsurları yüzeyi kaplar ve daha derin bir görsel etki yaratır. Ayrıca, soyut ya da soyutlanmış alanlar da bu teknikle elde edilebilir, bu sayede farklı estetik anlayışlar ve yaratıcı yorumlar ortaya çıkabilir. Mishima tekniği, özellikle derinlik ve hacim yaratma konusunda da fırsatlar sunar. Yüzey ve biçim arasındaki kontrast eserin hacmini öne çıkarabilir. Böylece sanatçı, sadece yüzeyin estetiğiyle değil, aynı zamanda objenin üç boyut algısıyla da oynar. Farklı renk tonları, çizgilerin ve formların birleşimiyle estetik bir bütün oluşur ve bu da her bir parçanın özgün bir sanat eseri olarak değerlendirilebilmesini sağlar. Mishima tekniği, aynı zamanda seramiğin yüzeyini bir anlatım aracı olarak kullanır. Yüzeydeki dekor, çizgi, doku, ritim, renk alanları yaratırken, aynı zamanda izleyicinin estetik duygusunu uyararak kimi zaman bir kavramla birlikte anlama katkı sunar. Bu zengin yüzey olanakları, günümüz seramik sanatında önemli bir yer tutmakta ve hem sanatçılar hem de izleyiciler tarafından ilgi görmektedir. Mishima tekniği, çağdaş seramik sanatında bir ifade olanağı haline gelmiştir. Geleneksel bir zanaat tekniğinin modern dünyada nasıl dönüştüğünü anlamak, seramik sanatının nasıl yenilikçi ve taze kapılar araladığını gözler önüne serip kavramayı sağlar. Bu noktada tekniğin sanatsal olanakları geniş bir yelpaze oluşturarak onu fark edip uygulayacak sanatçıları bekler.

Kaynaklar

Çizer, Sevim. Seramik Sözlüğü, İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 2024.
Hooson, Duncan & Quinn, Anthony. The Workshop Guide to Ceramics, Londra: Thames &Hudson, 2012.
Mattison, Steve. The Complete Potter, Londra: Quarto Publishing, 2003.
Mills, Maureen. Surface Design for Ceramics, New York: Lark Ceramics, 2011.
Sevim, Sibel Sıdıka. Seramik Dekorlar ve Uygulama Teknikleri, İstanbul: Yorum Sanat Yayınevi, 2007.
Shafer, Thomas. Pottery Decoration, Amerika: Watson Guptill Publications, 1980.

İnternet Kaynakları

Bozkurt, Nebi. "Kakmacılık", Erişim Tarihi: 13.12.2024. https://islamansiklopedisi.org.tr/kakmacilik
"Ceramic Artist Hotate Tsuyoshi", Erişim Tarihi: 01.11.2024. https://www.kunitachi-tougeisha.com/en/profile.html
"Dennis Meiners Ceramics" Erişim Tarihi: 01.11.2024. https://meinersandlee.com/ML2/dennis-meiners/process/
"Genevieve Dionne", Erişim Tarihi: 01.11.2024. https://www.herringerkissgallery.com/genevieve-dionne
"Inlaying Clay in Clay, Ceramic Artist, Moriyoshi Saeki" (18.12.2011), Erişim Tarihi: 01.11.2024. https://nihonmono.jp/en/article/3104/
"Rene Murray" Erişim Tarihi: 01.11.2024. http://renemurrayceramics.com/
Sösen, Tyas. "Mishima Ware- A Deeper Inspection of Styles" (1 Eylül 2021) Erişim Tarihi: 01.11.2024. https://tea-ceremony-kyoto.com/mishima-ware-a-deeper-inspection-of-styles/
"Steven Young Lee" Erişim Tarihi: 01.11.2024. https://stevenyounglee.com/artist-statement/
"Susan Nemeth at La Meridiana" Erişim Tarihi: 01.11.2024. https://www.youtube.com/watch?v=i70QrqXWZd4
Yellin, Robert. "The Mystery and the Mastery" (1 Kasım 2001) Erişim Tarihi: 01.11.2024. http://www.e-yakimono.net/html/mishima-pottery-jt.html

Görsel Listesi

Görsel 1: https://ceramicartsnetwork.org/daily/article/How-to-Use-a-Clay-Ribbon-Tool-and-a-Slip-Trailer-for-a-New-Twist-on-Inlay-Ceramics Erişim Tarihi: 01.11.2024.
Görsel 2: https://ceramicartsnetwork.org/daily/article/How-to-Use-a-Clay-Ribbon-Tool-and-a-Slip-Trailer-for-a-New-Twist-on-Inlay-Ceramics Erişim Tarihi: 01.11.2024.
Görsel 3: https://ceramicartsnetwork.org/daily/article/How-to-Use-a-Clay-Ribbon-Tool-and-a-Slip-Trailer-for-a-New-Twist-on-Inlay-Ceramics Erişim Tarihi: 01.11.2024.
Görsel 4: https://ceramicartsnetwork.org/daily/article/How-to-Use-a-Clay-Ribbon-Tool-and-a-Slip-Trailer-for-a-New-Twist-on-Inlay-Ceramics Erişim Tarihi: 01.11.2024.
Görsel 5: Mattison, Steve. The Complete Potter, Londra: Quarto Publishing, 2003: 130
Görsel 6: Mattison, Steve. The Complete Potter, Londra: Quarto Publishing, 2003: 130
Görsel 7: https://www.galleryjapan.com/locale/en_US/technique/ceramics/10105/
Görsel 8: Mattison, Steve. The Complete Potter, Londra: Quarto Publishing, 2003: 131
Görsel 9: Mattison, Steve. The Complete Potter, Londra: Quarto Publishing, 2003: 131
Görsel 10: Mattison, Steve. The Complete Potter, Londra: Quarto Publishing, 2003: 130
Görsel 11: Mattison, Steve. The Complete Potter, Londra: Quarto Publishing, 2003: 131
Görsel 12: Hooson, Duncan& Quinn, Anthony. The Workshop Guide to Ceramics, Londra: Thames &Hudson, 2012: 193
Görsel 13: https://www.galleryjapan.com/locale/en_US/work/100162/ Erişim Tarihi: 01.11.2024.
Görsel 14: Hooson, Duncan& Quinn, Anthony. The Workshop Guide to Ceramics, Londra: Thames &Hudson, 2012: 19
Görsel 15: Hooson, Duncan& Quinn, Anthony. The Workshop Guide to Ceramics, Londra: Thames &Hudson, 2012: 19
Görsel 16: https://www.genevievedionne.com/work/2018/11/26/ceramic-drawings-contemporary-women Erişim Tarihi: 01.11.2024.
Görsel 17: https://www.galleryjapan.com/locale/en_US/work/103182/ Erişim Tarihi: 01.11.2024.
Görsel 18: http://renemurrayceramics.com/archive15.html Erişim Tarihi: 01.11.2024.
Görsel 19: http://renemurrayceramics.com/plate8.html Erişim Tarihi: 01.11.2024.
Görsel 20: https://www.susannemeth.co.uk/inlaid-porcelain Erişim Tarihi: 01.11.2024.
Görsel 21: https://www.susannemeth.co.uk/inlaid-porcelain/leaves Erişim Tarihi: 01.11.2024.
Görsel 22: https://purplegallery.com/products/copy-of-small-white-vase-with-blue-moon-birds-5 Erişim Tarihi: 01.11.2024.
Görsel 23: https://stevenyounglee.com/work/deconstructed/vases/vase-with-peonies-and-butterflies/ Erişim Tarihi: 01.11.2024.
Görsel 24: https://stevenyounglee.com/work/deconstructed/vases/vase-with-scroll-pattern/ Erişim Tarihi: 01.11.2024.
Görsel 25: https://theartspiritgallery.com/artist/Dennis_Meiners/works/11830 Erişim Tarihi: 01.11.2024.
Görsel 26: https://theartspiritgallery.com/exhibition/303/exhibition_works/14887 Erişim Tarihi: 01.11.2024.

MISHIMA TECHNIQUE IN CERAMICS AND ARTISTIC POSSIBILITIES

Perihan ŞAN ASLAN

ABSTRACT

The Mishima technique is a method originating in Korea that allows the integration of design principles such as line, texture, rhythm and colour into ceramic surfaces. This technique paves the way for creative expressions such as stylization and abstraction, allowing the creation of dynamic compositions of lines and fields of colour on ceramic surfaces. Mishima makes it possible to create different visual surfaces that contain both concrete and abstract elements. Today, these rich possibilities are gaining attention in ceramic art, offering artists the opportunity to explore new creative paths in the modern world.

Keywords: Ceramics, Mishima, Inlay, Inlaid, Abstraction, Design